

Bölüm 6

ANATOMİ DERSİ ALAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANATOMİ DERSİNE OLAN ÖZ YETERLİLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Emre Serin¹
Cemal Yılmaz²

GİRİŞ

Bir konunun öğrenilmesi veya öğretilmesi gibi bilim alanlarında yıllardan beri süre gelen nesnel yaklaşımdan farklı olarak ona benzer yapılandırmacı yaklaşma da önerilen güncel bir öğrenme çeşitlidir. Yapılandırmacı öğrenme çeşidine göre bilgi öğrencinin kendisi tarafından yapılandırılarak öğrenmesini içerir. Nesnel öğrenme çeşidi ile yapılandırma öğrenme şeklinin farkı; nesnel öğrenmede olayları öğrenci olduğu gibi düşür kabul ederken, yapılandırmaca da ise, sorgular ve tartışır (Cunningham, 1993). Yapılandırmacı öğrenmede öğrenci yaşantı ve deneyimleri sonucu aktif bir katılım içerisinde ve kazımlar arası ilişki ve bağlantı yaparak kendisini birey olarak deneyimler (Perkins, 1991). Yapılandırmacı eğitimde öğretmen öğrenciye yol açar destekler, öğrenci ise nasıl öğreneceği hakkında kendisi karar verir. Kendi kendine plan, hedef, öğrenme yolları bulur, öğrenci merkez ağırlıklı bir çeşittir. (Winn, 1991).

Bireyin yeterliliğe bağlılığı, hedefleri ve sonucu boyunca güdülenme öz yeterlilik inancında oldukça etkindir. Bu durum, kişinin girdiği savaşlarda ne tür gayretler verebileceğini engellerle ve başarısızlıklarla ne kadar sabredebileceğini ve başarısızlıkların güdeleyici veya moral düşük olup olmadığı yeterlik inançlarının temelinde olan durumlardır. Özellikle bir engelle boğuşabilmek veya bir şeylerle öğrenebilmek yeterlik davranışı geliştirmenin en iyi yoludur (Bandura, 2001, 2002). Öz-yeterlik algısı, bireylerin nasıl düşündüklerini ve duygusal konulara karşı tutumlarını da etkilemektedir. Böylelikle birey neler düşündüğünü, kendisini nasıl istekli hale getirdiğini, hangi durumlarda nasıl davranması gerektiğini belirler (Bandura, 1994).

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi, emreserin1@gmail.com

² Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü cemalyilmaz27@gmail.com

görülmektedir. Teorik bilgiyi yaşam becerisine çevirme alt boyutunda ise, bölüm değişkenine göre anlamlı fark olduğu görülmektedir. Farklı bölüm okuyan öğrencilerin arasındaki değişikliklerin hangi gruplar için olduğuna yapılan test sonuçlarına göre; beden eğitimi ve hemşirelik bölümü öğrencilerinin öz yeterlilikleri antrenörlük bölümü öğrencilerine göre daha üst seviyede olduğu saptanmıştır. Bu durumun, öğretmenlik ile hemşirelik mesleğinin ileri iş hayatlarında mesleki gereklilerinin yerine getirilmesiyle alakalı olduğu düşünülebilir. Yanık 2017’de yaptığı benzer çalışmada bölüm ve statü değişkenlerini ele almıştır. Beden eğitimi öğretmenliği bölümü milli sporcularda olumlu farklılıklar saptanmıştır. Kahya-oğlu ve Yangın 2007’de yapmış oldukları araştırmalarında, farklı bölüm öğretmen adaylarına göre fen öğretmenliği okuyan adayların Meslek-i öz yeterliklerine göre daha büyük öz-yeterlik durumunda oldukları belirlenmiştir.

Bunun yanı sıra, beden eğitimi, antrenörlük ve hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre öz yeterliliklerinin incelendiği çalışmada anlamlı bir sonuç elde edilememiştir. Sadece uygulama becerisi alt boyutunda, cinsiyet değişkenine göre anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Ortalamalar karşılaştırıldığında erkek adayların kadınlara göre anatomi öz yeterliliklerinin iyi olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun, stajlar ve aldıkları eğitimlerle alakalı olduğu söylenebilir. Cinsiyete göre literatür çalışmalarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Çapri ve Çelikkaleli (2008) yılında aday öğretmenlerin öz yeterliliklerinin belirlemek için yaptıkları çalışmalarında, kadın adayların öz yeterlik seviyelerinin erkeklere nazaren daha yüksek olduğu kanaatine varmışlardır. Çalışmanın sonucu çalışmamız ile örtüşmemektedir. Bunun yanında Demirtaş, vd. (2011) ve Durdukoca (2010) gerçekleştirdiği çalışmalarında aday öğretmenlerinin öz yeterlik durumlarını saptamak istemişlerdir. Erkek bireylerde öz yeterlilik durumları daha yüksek olduğunu saptamışlardır.

Beden eğitimi öğretmenliği ile hemşirelik bölümümü öğrencilerinin anatomik yeterlilikleri gerek okul hayatları içerisinde gerekse ileriki meslek hayatları süresince önemi tartışılmaz. Yine antrenörlerin antrenmanlar esnasında sporcularda oluşacak sakatlıklarda karar ve plan anlamında anatomik bilgi yeterliliğine sahip olmaları gerekmektedir. Bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda yapılan çalışmanın bulgularının eğitim-öğretim-antrenman planlayıcılarına yol gösterici, bilgi verici, bilime katkı sağlayacağı düşünülebilir.

KAYNAKÇA

- Bahçeci D. Anatomi Dersinde Portfolyo Kullanmanın Öğrencilerin Bilişsel ve Duyuşsal Özellikleri Üzerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 2006, Ankara.
- Bandura A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.

- Bandura A. (1994). Self-efficacy. Encyclopedia of Human Behavior. (VS Ramachaudran, Ed), (Cilt 4). New York. Academic Press, 71-81.
- Bandura A. (1995). Exercise of Personal and Collective Efficacy in Changing Societies. (A. Bandura Ed.), Self -Efficacy In Changing Societies. s.1-45. New York: Cambridg University Press.
- Bandura A. (1997). Self-efficacy: The Exercise of Control. New York: W. H. Freeman Company.
- Bandura A. (1998). Health Promotion From the Perspective of Social Cognitive Theory. Psychology and Health, 13, 623-649.
- Bandura, A. (2001). Social Cognitive Theory: An Agentive Perspective. Annual Review of Psychology, 52, 1-26.
- Bandura, A. (2002). Social Cognitive Theory in Cultural Context. Applied Psychology: An International Review,51(2), 269-290.
- Belgi, S. (2016). Lisede Çalışan Rehber Öğretmenlerin Mesleki Öz-yeterlik Algıları ve Mesleki Tükenmişliklerinin İncelenmesi (İstanbul İli Bahçelievler İlçesi Örneği). Doktora Tezi. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.İstanbul.
- Bray SR. (2004). Collective efficacy, group goals and group performance of a muscular endurance task. Small Group Research, 35, 230-238.
- Büyükköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 3. Baskı Ankara: Pegem Akademi.
- Cuningham, D.J. (1993). In defence of extremism. Educational Technology. 31(9) 26-27.
- Çaprı, B., & Kan, A. (2007). Öğretmenlerin kişilerarası Öz-Yeterlik İnançlarının Hizmet Süresi, Okul Türü, Öğretim Kademesi ve Unvan Değişkenleri Açısından İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 (1), 63-83.
- ÇAPRI, B.; Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ve Mesleki Yeterlik inançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15), 33-53.
- Demirtaş,, H.; CÖMERT, M.; ÖZER, N. (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik inançları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. Eğitim ve Bilim, 36, 159, 96-111.
- Durdukoca, İ., F. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Özyeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1), 70-77.
- Gelbal, S.; Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,33, 135-145.
- Gibson CB, Randel AE ve Early PC. (2000). Understanding Group Efficacy. Group and Organization Management, 25, 67-98.
- Gibson CB. (1999). Do They do What They Believe They Can? Group Efficacy and Group Effectiveness Across Tasks and Cultures. Academy of Management Journal, 42, 138-152.
- Guzzo AR, Yost RP, Campbell JR, Shea PG. (1993). Potency in Groups: Articulating a Construct. British Journal of Social Psychology, 32, 87-106.
- Kahyaoglu, M., & Yangın, S. (2007). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz-Yeterliklerine İlişkin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 73-84.
- Kılıç, A. (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Yer Alan Derslerin Öğrenilme Düzeyi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(19), 136-145.
- Kline, R. B. (2011). Methodology in the Social Sciences. Principlesandpractice of structuralequationmodeling (3rd ed.). New York, NY, US: GuilfordPress.
- Kushner, SN. (1993). Teacher Efficacy And Pre-Service Teachers: A Construct Validation, Paper Presented at the of the Eastern Educational Research Association in Clearwater, February 17-22, Clearwater Beach, FL, USA.
- Myers ND, Feltz DL, Short SE. (2004). Collective Efficacy and Team Performance: A Longitudinal Study of Collegiate Football Teams. Group Dynamics: Theory, Research and Practice, 8, 126-138.
- Pajares F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. Review of Educational Research 66(4), 543-578.

Sporda Psiko-Sosyal Alanlar

- Perkins, D.N. (1991). Technology meets constructivism: Do They Make a Mariage? Educational Technology. 31 (5), 18-23.
- Shea GP ve Guzzo RA. (1987). Group Effectiveness: What Really Matters? Sloan Management Review, 28,25-31.
- Winn, D.W. (1991). The Assumption of Constructivism and İnstructional Design. Educational Tehcnology. 31(9), 38-40.
- Yıldırım, F., & İlhan, İ. Ö. (2010). Genel Öz Yeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.